

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)**

—◆—
**ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΙΡΕΣΕΩΝ
ΤΗΛ. 210-72.72.240-243, ΦΑΧ 210-72.72.244**

**ΛΔ' ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΩΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ
ΔΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΙΑΣ**

(Πειραιάς, 5-7/11/2024)

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

Ἡ ΛΔ' Πανορθόδοξη Συνδιάσκεψη Ἐντεταλμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί Ἱερῶν Μητροπόλεων γιά θέματα Αἵρέσεων καί Παραθρησκείας, πού πραγματοποιήθηκε ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου τοῦ Β', στόν Πειραιά, ἀπό 5 ἕως 7 Νοεμβρίου 2024, μέ τήν φιλόξενη φροντίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς καί ὑπό τήν Προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, μέ θέμα: «Ἐκφάνσεις, ἐπιρροές καί πανθρησκειακό ὄραμα τῆς “Νέας Ἐποχῆς”», μετά ἀπό ἐκτενῆ συζήτηση ἐπί τῶν εἰσηγήσεων, ἐνέκρινε ὁμοφώνως τά ἀκόλουθα Πορίσματα:

1. Ὁ «Μετανθρωπισμός» καί τό κίνημα τῆς «Νέας Ἐποχῆς» μοιράζονται μία κοινή ἀναζήτηση γιά τήν ὑπέρβαση τῶν ἀνθρωπίνων ὁρίων, ἀλλά ἐκκινοῦν ἀπό διαφορετικές ἀφετηρίες. Ὁ «Μετανθρωπισμός» ἐπικεντρώνεται στήν ἐξέλιξη τοῦ ἀνθρώπου μέ τή χρήση τῆς βιοτεχνολογίας, τῆς τεχνητῆς νοημοσύνης καί τῆς γενετικῆς. Ὁ στόχος του εἶναι ἡ δημιουργία ἑνός «μετα-ανθρώπου», πού θά ξεπερνᾷ τά παραδοσιακά ἀνθρώπινα ὄρια. Ἐπιδιώκει νά «ἐπιταχύνει» τήν βιολογική ἀνθρώπινη ἐξέλιξη μέ «αὐτοεξέλιξη»: νά «βελτιωθεῖ» γενετικά, νά «ἐνισχυθεῖ» τεχνολογικά, νά «συγχωνευθεῖ» μέ τήν

τεχνολογία (ύβριδιο-cyborg), ώστε να παρατείνει τη ζωή του, να «ψηφιοποιηθεί», να ξεπεράσει τα δεδομένα όρια της ανθρώπινης ύπαρξης, να επεκταθεί σε ένα παγκόσμιο δίκτυο, αλλά και στο διάστημα, να κατακτήσει μία «τεχνητή άθανασία».

2. Αυτή ή επιζητούμενη «τεχνοεξέλιξη» του ανθρώπου θέτει νέες ηθικές προκλήσεις ολοκληρωτικής μεταλλαγής της Ανθρωπότητας. Η εικονική και ρομποτική πραγματικότητα αποφυσικοποιεί τον κόσμο και τις κοινωνικές σχέσεις, με τη διακινδύνευση της ανθρώπινης ελευθερίας και του ανθρώπινου πολιτισμού, όπως τον γνωρίζουμε. Οι θεωρήσεις αυτές καταλήγουν στη δημιουργία «Υπερανθρώπου» και επιδιώκουν έναν «επίγειο παράδεισο» και την «άθανασία» του «Τελείου» μετανθρωπιστικού όντος.

3. Το όλο θέμα του «Μετανθρώπου», έχει επηρεαστεί βαθειά από τις βασικές θέσεις της «Νέας Εποχής», ζητώντας ένα «Νέο Άνθρωπο», με μία «Νέα Ηθική», που ρευστοποιεί τα όρια μεταξύ ανθρώπου, φύσης και μηχανής και ζητά να καταργήσει τα «στερεότυπα δυαδικότητας»: άνθρωπος-φύση, άνδρας-γυναίκα, καλό-κακό κ.λπ., σύμφωνα με ένα κακώς νοούμενο «δικαιωματισμό» (woke κουλτούρα), που δεν υποστηρίζεται από τη φυσιολογία και την οντολογία του ανθρώπινου προσώπου, με σκοπό την αποδόμηση της ανθρώπινης υπόστασης και κοινωνίας, όπως τη γνωρίζουμε μέχρι τώρα.

4. Στο πλαίσιο αυτό γίνεται λόγος για μία νέα ψηφιακή «Υπερθρησκεία» ή «Διαθρησκεία» (transreligion), που θά υπερβαίνει τις καθιερωμένες θρησκευτικές ταυτότητες. Μέ τα δεδομένα αυτά ή «Νέα Εποχή» αποκτά νέες διαστάσεις.

5. Η «Νέα Εποχή» εστιάζει, επίσης, στην πνευματική εξέλιξη, μέσω έσωτερικῶν πρακτικῶν, όπως ο διαλογισμός, ή «αυτογνωσία» και ή «επανασύνδεση με τό Σύμπαν», ενώ υποστηρίζει ταυτοχρόνως την ιδέα μιᾶς ανώτερης κατάστασης της ύπαρξης, που υπερβαίνει τα ανθρώπινα όρια, με τη χρήση ανατολικῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν και τάσεων της Ψυχολογίας. Παρά τις διαφορές τους, και τα δύο ρεύματα, ή «Νέα Εποχή» και ο «Μετανθρωπισμός», ενώνουν τό ενδιαφέρον τους

γιά μία νέα μορφή ύπαρξης και εξέλιξης, πέρα από τά όρια του παραδοσιακού ανθρώπου.

6. Οί λεγόμενες «έναλλακτικές θεραπείες» και τό κίνημα τής «Νέας Έποχής» μοιράζονται μία κοινή αντίληψη για τήν υγεία ως μέρος, κατά τούς ίσχυρισμούς τους, μιᾶς εϋρύτερης πνευματικῆς και φυσικῆς ἀρμονίας τοῦ σώματος, γεγονός πού τίς καθιστᾶ ἀλληλοσυνδεόμενες. Οί «έναλλακτικές» ὀνομαζόμενες θεραπείες θεμελιώνονται στίς ἀρχές τής «Νέας Έποχής». Σύμφωνα μέ αὐτές ἡ ἀσθένεια ὀφείλεται σέ μή ὀμαλή ροή «ἐνεργείας», μή μετρήσιμης και ἀπροσδιόριστης ἐπισημονικά και ἡ θεραπεία στοχεύει στήν ἀποκατάσταση αὐτῆς. Οί ἀρχές τῶν λεγόμενων «έναλλακτικῶν θεραπειῶν» εἶναι ἀσύμβατες μέ τήν ἰατρική ἐπιστήμη και ἀπορρίπτονται ἀπό αὐτή. Ἡ ἐπισημονική μεθοδολογία δέν χρησιμοποιεῖται και οί ἐρευνητικές ἐξελίξεις στήν υγεία δέν ἐφαρμόζονται. Δέν εἶναι λίγες οί περιπτώσεις πού στό πεδίο αὐτό μαρτυρεῖται μία σύγχυση μεταξύ ἐπιστήμης και ψευδοεπιστήμης.

7. Ἡ «Νέα Έποχή» υἰοθετεῖ μία προσέγγιση για τήν υγεία, μέ πρακτικές θεμελιωμένες σέ ἰνδουιστικά, μή ἐπισημονικά ἀνατομικά στοιχεῖα, ὅπως τσάκρας, μεσημβρινοί κ.ἄ. Ἐπίσης, προωθεῖ μία ἐσωτερικοῦ τύπου πνευματικότητα, κάτι πού ἐνσωματώνεται συχνά στίς πρακτικές τῶν λεγομένων «έναλλακτικῶν θεραπειῶν» (π.χ. διαλογισμός, ἐνεργειακές θεραπείες, Ρέικι κ.ἄ.). Αὐτές οί πρακτικές προβάλλονται ως ἀναγκαῖοι παράγοντες για τήν ἐπίτευξη ἐνεργειακῆς ἀρμονίας και ἰσορροπίας στό σωματικό και πνευματικό πεδίο.

8. Τό κίνημα τής «Νέας Έποχής» εἶναι στενά συνδεδεμένο μέ τόν θρησκευτικό συγκρητισμό, πού, ως γνωστόν, ἐνσωματώνει ποικίλα στοιχεῖα ἀπό διαφορετικές θρησκευτικές και πνευματικές παραδόσεις συμπεριλαμβανομένων τοῦ ἀποκρυφισμοῦ και τοῦ νεοπαγανισμοῦ, κάνοντας λόγο για ἕναν συνθετικό και ὀλιστικό τρόπο προσέγγισης τής πνευματικότητας. Ἀπό τούς ὀπαδούς τῆς προβάλλεται ως ἀναγκαῖότητα ἡ «εἰρηνική πρακτική» νά γεφυρωθοῦν οί θρησκευτικές διαφορές και νά ἐνσωματωθοῦν ποικίλες πνευματικές παραδόσεις, στό πλαίσιο τῆς ἐπίτευξης τοῦ πανθησκειακοῦ ὀράματος μιᾶς πανανθρώπινης ἀρμονίας, ὅπως τό προβάλλει ἡ «Έποχή τοῦ Ὑδροχόου».

9. Ο θρησκευτικός συγκρητισμός της «Νέας Έποχης» διαφημίζεται καίως προσωπική πνευματική αναζήτηση, πού ενθαρρύνει την επιλογή διαφορετικῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν καί πρακτικῶν, προσαρμοζομένων στίς ἀτομικές ἀνάγκες κάθε ἀνθρώπου. Στό πλαίσιο αὐτό θεωρεῖται αὐτονόητο νά συνδυάζονται πρακτικές γιόγκα μέ χριστιανικές προσευχές ἢ νά υἱοθετοῦνται διαλογιστικές τεχνικές μέ τή χρήση ἐνεργειακῶν κρυστάλλων ἢ νά συνδυάζονται διαφορετικές μορφές διαλογισμοῦ, μαντείας καί ἀποκρυφιστικῶν πρακτικῶν.

10. Ἡ «Νέα Έποχή» ἐμφανίζεται ἰδιαίτερος ἐπικριτική πρὸς τόν Χριστιανισμό, τόν ὁποῖο χαρακτηρίζει ἀταρχικό ἢ περιοριστικό ἢ δογματικό. Στόν ἀντίποδα, ὁ θρησκευτικός συγκρητισμός προβάλλεται ἀπό τό κίνημα τῆς «Νέας Έποχης» ὡς ἐπιλογή, πού ἐπιτρέπει μία ἐλεύθερη, διαπολιτισμική καί ἀνοιχτή προσέγγιση στήν πνευματικότητα, καθὼς οἱ πιστοί, ἀνεξαρτήτως θρησκείας, μποροῦν νά ἐπιλέξουν καί νά δημιουργήσουν τή δική τους πνευματική πορεία, συνδυάζοντας στοιχεῖα ἀπό διαφορετικές θρησκευτικές παραδόσεις. Κάτω ἀπό αὐτές τίς προϋποθέσεις γίνεται ἀντιληπτό γιατί «νεοεποχήτικοι» χῶροι καί συγγραφεῖς χρησιμοποιοῦν μέ ἀποκρυφιστική ἀνανοσηματοδότηση χριστιανικούς θεολογικούς ὅρους. Τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἄλλοτε παραμορφώνεται ἀπό ἀνιστόρητες προσεγγίσεις τῶν βιβλικῶν δεδομένων καί ἄλλοτε παρουσιάζεται ὡς ἕνας, ἰσότιμος, μεταξύ τῶν ἄλλων θρησκευτικῶν διδασκάλων τῆς παγκόσμιας θρησκευτικῆς ἱστορίας.

11. Οἱ ἀντιλήψεις περὶ ἀνθρώπου τῆς «Νέας Έποχης» ἐκφράζουν μία σύνθεση ἰδεῶν, πού ἀντλοῦνται ἀπό τίς ἀνατολικές θρησκευτικές δοξασίες, τόν ἀποκρυφισμό καί τάσεις τῆς σύγχρονης Ψυχολογίας. Κάθε ἄτομο, σύμφωνα μέ τήν ὁρολογία τοῦ χώρου, ἔχει μία ἐσωτερική θεϊκή οὐσία ἢ «ἀνώτερο Ἐαυτό». Ἡ αὐτογνωσία καί ἡ αὐτοπραγμάτωση θεωροῦνται βασικοί παράγοντες γιά τήν ἀποκάλυψη αὐτῆς τῆς θεϊκῆς φύσης τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τήν ἱκανότητα ἐξέλιξης, ὥστε νά φθάσει σέ ἀνώτερα ἐπίπεδα συνειδητότητας καί φώτισης.

12. Ἡ κοσμοθεωρία τῆς «Νέας Έποχης» ὑποστηρίζει ὅτι τά πάντα εἶναι συνδεδεμένα καί ἀποτελοῦν μέρη ἑνός ἐνιαίου συνόλου. Ὁ ἄνθρωπος δέν θεωρεῖται ξεχωριστός ἀπό τή φύση, τό σύμπαν ἢ ἄλλες

μορφές ζωής. Οί όπαδοί της πιστεύουν στην ύπαρξη ενός ενεργειακού σώματος, όπως τό χαρακτηρίζουν, πού περιβάλλει τό φυσικό σώμα. Ό άνθρωπος θεωρείται ότι αλληλεπιδρά με τίς διάφορες μορφές ενέργειας τοῡ σύμπαντος. Αυτή ή ενέργεια, συχνά αποκαλούμενη «κοσμική» ή «πνευματική ενέργεια», πιστεύεται ότι μπορεί νά επηρεάσει τήν υγεία, τή διάθεση καί τή συνολική ζωή τοῡ ατόμου.

13. Η αντίληψη περί «Μετανθρώπου», σέ μεγάλο μέρος της έμφορεϊται καί εφαρμόζει βασικές θέσεις τής «Νέας Έποχής», μαζί μέ μία βαθειά απαξίωση τής ανθρώπινης υπόστασης, όπως τή γνωρίζουμε. Προβάλλει καί εργάζεται για μία όλιστικά «έπιταχυνόμενη αυτοεξέλιξη» τοῡ ανθρώπινου είδους, μέσω βιοτεχνολογικών παρεμβάσεων, καταρρίπτοντας όλα τά γνωστά στερεότυπα καί τίς αυτονόητες αξίες τοῡ ανθρώπινου βίου, υποκαθιστώντας ουσιαστικά τόν Θεάνθρωπο μέ τόν Άνθρωπόθεο, φθάνοντας στόν Άνθρωποθεϊσμό.

14. Οί ιδέες τής μετενσάρκωσης καί τοῡ κάρμα είναι κεντρικές στίς περί τοῡ ανθρώπου δοξασίες τής «Νέας Έποχής». Ό άνθρωπος θεωρείται ότι ζει πολλές ζωές, μέ κάθε ζωή νά αποτελεί μία ευκαιρία για εξέλιξη. Τό κάρμα λειτουργεί ως νόμος αιτίας καί αποτελέσματος, άφοϋ οί πράξεις τοῡ ανθρώπου επηρεάζουν τό μέλλον του καί τίς μελλοντικές του ένσαρκώσεις. Η χριστιανική θεώρηση τής σωτηρίας καί τής ανάστασης τών νεκρών απορρίπτεται καί αντικαθίσταται από τήν ψευδαίσθηση μιᾶς ανθρωποκεντρικής αποκλειστικά διαδικασίας αυτοθέωσης.

15. Στο πλαίσιο τής ανθρωπολογίας της ή «Νέα Έποχή» ποικιλοτρόπως κάνει λόγο για τήν διεύρυνση τής ανθρώπινης συνείδησης πέρα από τίς συνηθισμένες αντιλήψεις. Προβάλλει, επίσης, άνορθολογικές άποκρυφιστικές δοξασίες ως εμπειρίες όπως ή άστρική προβολή, ή αναδρομή σέ προηγούμενες ζωές μέσω ύπνωσης, τά όνειρα, ή διαίσθηση κ.ά., ως πρακτικές πού διευρύνουν τά όρια τής ανθρώπινης αντίληψης.

16. Οί δοξασίες τής «Νέας Έποχής» έχουν επηρεάσει τόν τρόπο ζωής τοῡ συγχρόνου ανθρώπου μέ διάφορους τρόπους. Αυτή ή έπιρροή

ἀφορᾶ σέ τομεῖς ὅπως ἡ υἰγεία, ἡ εὐεξία, ἡ διατροφή, ἡ ψυχολογία καί οἱ καθημερινές συνήθειες. Ἐννοιες ὅπως «θετική σκέψη», «χῶρος μέ ἐνέργεια», «αὐρα» κ.ἄ., προέρχονται ἀπό τόν χῶρο τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καί ἔχουν διαδοθεῖ εὐρέως μέσα ἀπό βιβλία αὐτοβοήθειας, διαδικτυακούς τόπους, μέσα κοινωνικῆς δικτύωσης, μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης καί σεμινάρια προσωπικῆς ἀνάπτυξης καί αὐτοβελτίωσης.

17. Ὁ ἴδιος χῶρος προβάλλει τήν υἰοθέτηση πρακτικῶν, ὅπως ἡ ἀστρολογία, ἡ μαντεία καί ἡ πνευματική καθοδήγηση ἀπό «ἀναληφθέντες διδασκάλους», ἀπό «ἀγγέλους», ἀλλά καί ἀπό «ἐξωσυμπαντικές ὀντότητες», μέ τήν χρήση διαφόρων ζώντων καναλιῶν ἐπικοινωνίας (channeling). Ὅλα αὐτά τά διαφημίζει ὡς ἐπιλογές γιά μία πιό προσωπική καί ἐξατομικευμένη πνευματική ἀναζήτηση.

18. Σέ ἀντίθεση μέ τήν πνευματική σύγχυση τῆς «Νέας Ἐποχῆς» καί τούς κινδύνους γιά τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, πού ἐγκυμονοῦν οἱ ποικιλόμορφες ἀντιχριστιανικές δοξασίες της, ἀναντικατάστατη παραμένει ἐν προκειμένῳ, μεταξύ τῶν ἄλλων, ἡ Παύλειος προτροπή: «Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διά τῆς φιλοσοφίας καί κενῆς ἀπάτης, κατά τήν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατά τά στοιχεῖα τοῦ κόσμου καί οὐ κατά Χριστόν» (Κολ. 2,8). Ὡς μέλη τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Αποστολικῆς Ἐκκλησίας, ζοῦμε διαχρονικά καί ὁμολογοῦμε, ὅτι ὁ Θεάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς Χριστός εἶναι: «τό Α καί τό Ω, ὁ πρῶτος καί ὁ ἔσχατος, ἀρχή καί τέλος» (Ἀποκ. 22,13).

Ἡ Συνδιάσκεψη ἐγκρίνει ὁμοφώνως τά ὡς ἄνω Πορίσματα καί ἐξουσιοδοτεῖ τόν Σεβασμιώτατο Πρόεδρο αὐτῆς νά τά ὑπογράψει καί νά τά ὑποβάλει στήν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ Ἐντεταλμένοι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου

Μητροπολίτης Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου Δαμασκηνός

Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

Μητροπολίτης Διοσπόλεως Ἐμμανουήλ

Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων

Ὁ ἐν Ἑλλάδι Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου Ἀρχιμ. Ἱερώνυμος

Πατριαρχείου Σερβίας
Αρχιμ. Ευσέβιος Μεάντζια
Πρεσβύτερος Oliver Subodić
Πατριαρχείου Βουλγαρίας
Μητροπολίτης Βράτσας Γρηγόριος
Ἐκκλησία τῆς Κύπρου
Πρωτοπρ. Ἡλίας Κουτραφούρης
Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος
Πρωτοπρ. Κυριακός Τσουρός
Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας
κ. Γεώργιος Μπετλέικο, Δρ. Θ.
Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας
Πρωτοπρ. Ἰωάννης Μερκούρης

Ὁ Πρόεδρος τῆς Συνδιασκέψεως

†Ὁ Πειραιῶς Σεραφεῖμ